

4.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder   Wethouder S. Luijten

Inleiding

Het gemeentelijk weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin we in staat zijn financiële tegenvallers op te vangen. Om dit te kunnen moet er een zekere mate van vrije ruimte zijn binnen de begroting en/of de vermogenspositie. Deze vrije ruimte heet ook wel de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet geraamde kosten (onverwachte, onvoorzien omstandigheden) te dekken. Dit met inachtneming dat het niet ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

Risico's worden in dit verband gedefinieerd als gebeurtenissen die de doelrealisatie van de gemeente Bergeijk negatief kunnen beïnvloeden, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële omvang zijn in relatie tot de financiële positie van de gemeente.

Wettelijk kader

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten moet in de paragraaf financiering in ieder geval het volgende onderdeel worden vermeld:

Onderdeel	Op grond van
Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;	art. 11 BBV
Een inventarisatie van de risico's;	
Het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's	
Verplicht opnemen van een aantal kengetallen	
Beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie	

Beleid

- Nota reserves en voorzieningen gemeente Bergeijk (2019)

Wat willen we bereiken?

- De financiële positie is (ook op lange termijn) zodanig solide dat de gemeente zonder financiële problemen en zonder aanpassingen in het huidige beleid kan inspelen op externe ontwikkelingen.
- De omvang van de weerstandscapaciteit is toereikend voor het opvangen van financiële tegenvallers met structurele en incidentele gevolgen.
- De ratio weerstandscapaciteit (verhouding tussen beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit) bedraagt minimaal 1,4. Dit is vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen 2019.

Risico inventarisatie

Van de risico's wordt een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid dat een risico zich voordoet en wat de mogelijke schadeomvang kan zijn. Daarvoor worden de volgende 2 vragen gesteld:

1. Wat is de financiële impact? Dat wil zeggen de beste inschatting van het bedrag indien het risico zich voordoet.
2. Bepaal de kans dat de gebeurtenis zich voordoet aan de hand van de volgende score:

Kans score

• Zeer gering	• 5%
• Gering	• 25%
• Waarschijnlijk	• 50%
• Hoog	• 75%

De risicoscore is de vermenigvuldiging van het ingeschatte financiële effect van het risico vermenigvuldigd met het percentage wat aansluit op de kans dat het risico zich voordoet. Indien een risico zich zeker voor zou doen dan wordt dit in de begroting opgenomen vanwege de stelregel dat de begroting realistisch opgesteld moet worden. Alleen risico's met een gekwantificeerd bedrag van > € 25.000 (ongeveer 0,05% van de totale begroting) worden in de risicomatrix opgenomen. Nadat de risico's zijn gekwantificeerd kan de benodigde weerstandscapaciteit worden berekend.

Vervolgens wordt de benodigde weerstandscapaciteit afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Aan de hand van deze gegevens wordt de ratio weerstandscapaciteit berekend.

Risicoanalyse

Omschrijving risico Bedragen x € 1.000	Kans	Af te dekken met:	1e Burap 2019	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
0. Taakveld Bestuur en ondersteuning								
a. Verkoop pachtgronden	Zeer gering	AR	25	25	31	31	31	31
b. Algemene uitkering: effect wijzigingen	Gering	AR	75	75	75	75	75	75
c. Vennootschapsbelasting	Gering	AR	25	25	25	25	25	25
6. Taakveld Sociaal domein								
d. 3 Decentralisaties	Waarschijnlijk	AR	175	175	150	150	150	150
7. Taakveld Volksgezondheid en milieu								
e. Sanering bodemverontreiniging	Waarschijnlijk	AR	50	50	50	50	50	50
f. Afvalinzameling	Hoog	AR	75	75	75	75	75	75
g. Vergoeding kunststof verpakkingen Afvalfonds	Waarschijnlijk	AR	40	0	0	0	0	0
8. Taakveld VHROSV								
h. Planschadeclaims actualisering bestemmingsplannen	Waarschijnlijk	AR	50	50	50	50	50	50
i. Risico's grondexploitatie	Hoog	AR grex	1.776	1.914	2.111	2.111	2.111	2.111
j. Programma Aanpak Stikstof	Hoog	AR	0	0	1.875	1.875	1.875	1.875
Organisatie/bedrijfsrisico								
k. Gewaarborgde geldleningen	Zeer gering	AR	60	60	30	0	0	0
l. Financieringsfunctie reserve	Waarschijnlijk	AR	25	25	45	45	45	45
Verbonden partijen								
m. GRSK / GGD / ODZOB / VRBZO / MRE	Waarschijnlijk	AR	65	89	65	65	65	65
n. GRSK flexibele schil Jeugdhulp	Hoog	AR	0	0	65	65	65	65
Totaal			2.441	2.563	4.646	4.617	4.617	4.617

Tabel risico-inventarisatie (AR=algemene reserve, AR Grex = algemene reserve risico's grondexploitatie)

De kwantificeerbare risico's zijn als input voor het risicosimulatiemodel gebruikt, met uitzondering van het risico op de grondexploitaties. Het risico op de grondexploitatie komt tot stand op basis van scenario-berekeningen van de exploitaties.

Het risico voor 2020 is sterk verhoogd. Dit wordt vooral veroorzaakt door de geprognosticeerde resultaten van de grondexploitaties en mogelijke gevolgen van het Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

a. Verkoop pachtgronden (€ 31.000)

In de begroting 2020-2023 is een opbrengst van € 625.000 aan verkoop van pachtvrije landbouwgrond genomen als structureel dekkingsmiddel. Daarna is een gefaseerde afname voorzien. De verkoop van gronden is afhankelijk van markt-ontwikkelingen en kopers. Het risico dat de opbrengst niet gehaald wordt is als zeer gering (5%) beoordeeld, dit mede door de aanwezige algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties.

b. Algemene uitkering (€ 75.000)

Komende jaren vindt naast de overheveling van de resterende integratie-uitkering sociaal domein naar de algemene uitkering een herijking plaats van de verdeling van de andere middelen van de algemene uitkering. Beide trajecten lopen gelijk op. De nieuwe verdeling wordt voorzien in 2021. Bij herverdeelpartijen zijn er winnaars en verliezers. Dat wil zeggen voor- en nadeelgemeenten. De omvang van het gemeentefonds verandert immers niet bij deze herverdeelpartijen. Een veelgebruikte regeling bij dit soort operaties is dat gemeenten niet meer dan € 15 per inwoner per jaar mogen verliezen. De beperking van dit verlies wordt betaald door de gemeenten die voordeel hebben. Deze afspraken betekenen dat de nieuwe verdeling vaak pas na een aantal jaren volledig wordt bereikt. Hierdoor krijgen de nadeelgemeenten meer tijd om hun begrotingen aan te passen aan de lagere inkomsten.

c. Vennootschapsbelasting (€ 25.000)

De gemeente heeft te maken met vennootschapsbelastingplicht en wordt hiervoor niet gecompenseerd. Het enige substantiële risico wordt gelopen bij het proces grondexploitaties. Voor dit proces wordt elk jaar een fiscale doorrekening (Quick scan) gemaakt. Het resultaat van deze doorrekening is meerjarig negatief, waardoor op dit moment geen sprake is van een onderneming. Daarom verwachten wij dat de financiële consequenties nihil zijn. Het risico is daarom als gering opgenomen.

Overigens worden de tarieven voor de vennootschapsbelasting vanaf 2019 gefaseerd verlaagd van maximaal 25% naar 20,5% in 2021.

d. Jeugdhulp (€ 150.000)

Medio 2018 zijn in de Kempen kostenbeheersingsmaatregelen opgesteld. Deze hebben een positief effect op het risico. Het risico schatten we hierdoor iets lager in. Van € 175.000 naar € 150.000.

Het CJG+ De Kempen onderkend de volgende risico's::

- Achterblijvend rijksbudget
- Wijzigingen in inkoop
- Kwetsbaarheid kleine gemeenten
- Wijziging woonplaatsbeginsel, compensatie voogdij en 18+
- Ouderproblematiek
- Geen / beperkte invloed gemeente/CJG+
- Uitvoering Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

e. Sanering bodemverontreiniging (€ 50.000)

Een substantieel gedeelte van de Openbare Ruimte is verontreinigd. Dit is vooral gerelateerd aan het gebruik in het verleden van zinkassen op wegen (en bermen). Een gedeelte van met name onze wegen en bermen buiten de kom zijn zinkassenverdacht. Op zinkassenverdachte wegen moet per definitie vooraf onderzoek plaatsvinden en op veel van die wegen en bermen is een zinkassen gerelateerde verontreiniging homogeen of heterogeen aanwezig.

f. Afvalinzameling (€ 75.000)

Voor de periode 1-2-1997 t/m 1-2-2017 hebben de 6 Brabantse gewesten (vertegenwoordigd door de Vereniging van Contractanten (VvC)), namens de Brabantse gemeenten, een overeenkomst gesloten met Afvalsturing Brabant (nu: Attero) voor de verwerking van huishoudelijk restafval. Daarbij is o.a. afgesproken dat de Brabantse gemeenten jaarlijks tenminste 510 kiloton (volumeplicht) restafval ter verwerking aan moeten leveren. Omdat het afvalbeleid steeds meer gericht is op het terugdringen van de hoeveelheid restafval, werd in 2011 voor het eerst niet meer aan die volumeplicht voldaan.

Voor de jaren 2015, 2016 en januari 2017 loopt hierover nog een geschil dat Attero aan arbiters heeft voorgelegd, namelijk de vraag of Attero aan de gewesten en gemeenten een (suppletie)vergoeding in rekening mag brengen voor het verwerven van extra brandbaar afval. In deze procedure is in 2018 een tussenvonnis uitgesproken dat ongunstig is voor de deelnemende gemeenten. Uiteindelijk moet er een eindvonnis komen. Dit zal in 2019 bekend zijn. De uiteindelijke verdeling van de kosten over de gemeenten en gewesten volgt daarna.

Vooruitlopende daarop onderzoekt de VvC de mogelijkheden om te ageren tegen een, eventueel voor de gewesten en gemeenten, ongunstig eindvonnis. Mochten de gewesten uiteindelijk aan het kortste eind trekken, dan zullen waarschijnlijk ook de gemeenten binnen de gewesten een (deel van die) naheffing moeten betalen. Het risico is sterk afhankelijk van de uitkomst van de juridische procedures en verschilt zeer van gemeente tot gemeente.

g. Vergoeding kunststof verpakkingen Afvalfonds (vervalt)

Op basis van de Raamovereenkomst Verpakkingen tussen het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de VNG en het verpakkende bedrijfsleven, ontvangen gemeenten een vergoeding voor de inzameling van kunststof verpakkingen, afkomstig uit huishoudens, vanuit het Afvalfonds. Daarnaast ontvangen gemeenten ook een vergoeding van het Afvalfonds voor het vermarkten van het kunststof dat als recyclebaar uit de sorteerinstallatie komt. Die vergoedingen worden uitgekeerd als voorschot.

Over de jaren 2015 en 2016 is er na lang aandringen van gemeenten een eindafrekening. Deze is verwerkt in de 2e Burap 2019. Een afrekening over 2017 en 2018 wordt nog verwacht. We verwachten dat die in omvang gelijk zal zijn met die van de jaren 2015-2016. Dit ramen we ook in 2018. Hiermee komt het risico te vervallen.

h. Planschadeclaims actualisering bestemmingsplannen (€ 50.000)

Inwoners hebben bij de actualisatie van bestemmingsplannen de mogelijkheid om een beroep te doen op planschade. Bij particulieren initiatieven is het uitgangspunt dat het risico op planschade middels een overeenkomst bij de betreffende ontwikkelaar wordt gelegd. Voor de gemeentelijke grondexploitaties wordt hiervoor verwezen naar de paragraaf grondbeleid. Door het verminderen van het aantal plannen is het risico beperkt. De omvang handhaven we op € 100.000 met een waarschijnlijk risico dat zich dit voordoet van 50%.

i. Risico's grondexploitatie (€ 2.110.000)

Medio 2019 is een actuele doorrekening van de grondexploitatie gemaakt. Op basis hiervan is er een risico op de grondexploitatie van € 2.110.000. Voor een nadere toelichting zie paragraaf Grondbeleid.

j. Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) (€ 1.875.000)

De PAS was tussen 15 juli 2015 en 29 mei 2019 de basis voor onder andere de vergunningverlening in het kader van de Wet natuurbescherming en voor de beoordeling van ruimtelijke plannen. Op 29 mei 2019 is door de Raad van State bepaald dat de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in strijd is met het Europees recht. Toepassing van het PAS in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet meer toegestaan. Dit is een landelijk probleem en onduidelijk is nog of en hoe dit oplosbaar is. Wat in financieel perspectief de consequenties zijn is totaal onduidelijk. In de gevoeligheidsanalyse van de grondexploitaties is rekening gehouden met dekking in de Algemene reserve risico grondexploitaties voor het deels afdekken van een mogelijke afwaardering van de grond van Waterlaet 7. In het meest negatieve geval is het risico ca € 2,5 miljoen groter. We schatten dit risico op het moment van schrijven van de begroting als "hoog" in. Wij gaan ervan uit dat dit een tijdelijk effect is en dat er een oplossing komt voor de problematiek.

k. Gewaarborgde geldleningen (€ 30.000)

De Gemeente Bergeijk staat daarnaast direct garant voor een drietal tussen 1995 en 1997 afgesloten leningen door Stichting Verantwoord Wonen, in 2011 opgenomen tot woningbouwvereniging Vestia, bij de BNG Bank N.V. De gemeente Bergeijk is verplicht de rente- en aflossingsverplichtingen over te nemen mocht Vestia niet aan haar betalingsverplichting kunnen voldoen. Het restant saldo van de geldleningen is per ultimo 2019 € 0,6 miljoen. Deze geldleningen worden in 2019 volledig afgelost. Als de BNG indicaties heeft dat Vestia niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, dan meldt zij dit aan de Gemeente Bergeijk. Dit in het kader van haar zorgplicht richting haar klanten. Op dit moment is er volgens de BNG geen reden tot zorg. Het risico is als zeer gering, voor 5% opgenomen.

l. Financieringsfunctie reserve (€ 45.000)

Conform het beleid in de gemeente Bergeijk wordt de bespaarde rente toegevoegd als baat aan de exploitatie. Dit betekent dat niet vrij beschikbaar kan worden over de reserves. Het gaat daarbij om het deel van de reserves dat als weerstandsvermogen wordt gezien ter dekking van de risico's. Dit deel zal immers ingezet moeten worden indien risico's zich daadwerkelijk voordoen. Bij een inschatting dat maximaal 50% van de risico's zich gelijktijdig werkelijk voordoen en een rekenrente van 2% betekent dit een risico van € 25.000 in de exploitatie. Deze systematiek is opgenomen in de nota reserves en voorzieningen zoals vastgesteld in de raad van februari 2014.

m. Verbonden partijen (GRSK, GGD, ODZOB, VRBZO en MRE) (€ 65.000)

De GRSK houdt geen eigen vermogen aan als weerstandscapaciteit. Dit op basis van vastgesteld beleid. Als calamiteiten zich voordoen worden de deelnemende gemeenten aangesproken, volgens de vastgestelde systematiek. In de concept-jaarrekening 2018 van de GRSK zijn de risico's

geïventariseerd. De risico's zijn niet gekwantificeerd in geld. Wij handhaven het eerder gehanteerde uitgangspunt van een risico van € 0,5 miljoen voor de 5 Kempengemeenten (ca € 100.000 per gemeente). Het is aan de deelnemende gemeenten om weerstandscapaciteit aan te houden.

De vier grote verbonden partijen (GGD, VRBZO, ODZOB en MRE) maken periodiek een risicoanalyse. Deze risicoanalyse zetten ze af tegen hun reservepositie. Daaruit resteert een deel niet afgedekte risico's, berekend op € 1,25 miljoen (aandeel gemeente Bergeijk ca € 29.000). Indien zich dit voordoet kan dat betekenen dat de gemeente moet bijdragen. Dat deze risico's zich gaan manifesteren is als "waarschijnlijk" gewogen.

n. GRSK flexibele schil jeugdhulp (€ 65.000)

Vanaf 2020 houden we rekening met een risico voor extra lasten vanuit de flexibele schil bij de afdeling maatschappelijke dienstverlening van de GRSK. Hierbij is het risico € 130.000, waarvan we inschatten dat dit waarschijnlijk plaats kan vinden.

Weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen wordt gevormd door:

- Algemene reserve
- Algemene reserve resultaat
- Algemene reserve risico grondexploitaties
- Post onvoorzien.

De algemene reserves betreft incidentele capaciteit en de post onvoorzien structurele capaciteit. Dit is vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen, vastgesteld in de raad van 31 januari 2019.

In de nota is eveneens bepaald dat de algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties, de bestemmingsreserves, stille reserves en de beschikbare ruimte in de belastingcapaciteit niet meegenomen worden in de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Bestemmingsreserves kunnen eventueel tot de beschikbare weerstandscapaciteit worden gerekend indien de Raad de bestemming kan veranderen zonder financieel nadelige gevolgen. De dekkingsreserves maken geen deel uit van de weerstandscapaciteit, omdat de bestemming van dekkingsreserves niet kan wijzigen zonder nadelige gevolgen voor de exploitatie.

De gemeente heeft een aantal stille reserves (verschil tussen marktwaarde en boekwaarde) door het bezit van vaste activa zoals pachtgronden, erfpachtgronden, bosgronden, gebouwen en terreinen. Een benadering van de marktwaarde van de bos- en landbouwgrond is per ultimo 2018:

Omschrijving	Aantal ha.	per ha. In €	per m ² in €	Marktwaarde in €
Bosgronden	1.441	13.000	1,30	18.733.000
Geliberaliseerde pacht (1 jr)	219	72.500	7,25	15.877.500
Geliberaliseerde pacht (6 jr)	71	72.500	7,25	5.111.250
Reguliere pacht	693	72.500	7,25	50.242.500
Erfpacht	367	36.250	3,63	13.303.750
Totaal	2.791			103.268.000

Tabel stille reserves

Met betrekking tot de onbenutte belastingcapaciteit van gemeenten zijn de belangrijkste eigen inkomstenbronnen de ozb-inkomsten, de afvalstoffenheffing en het rioolrecht. Uitgangspunt bij het bepalen van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing is 100% kostendekkendheid.

De weerstandscapaciteitsratio drukt de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit uit. Hoe groot de beschikbare weerstandscapaciteit moet zijn, is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt. Het gaat hierbij om de risico's die niet goed kwantificeerbaar en niet regulier zijn. In het algemeen gaat het om risico's die de gemeente zelf niet of slechts deels kan

beïnvloeden. Voor de overige risico's zijn beheersmaatregelen genomen, voorzieningen getroffen of verzekeringen afgesloten.

In de nota reserves en voorzieningen 2019 is vastgelegd dat de beschikbare reserves die betrokken worden bij de bepaling van de weerstandscapaciteit minimaal € 6,0 miljoen moet bedragen.

De geprognosticeerde omvang van de algemene reserves, exclusief de algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties, is per 1 januari 2020 € 8,3 miljoen. Hierbij is uitgegaan dat door tussentijdse winstnemering van de grondexploitaties € 0,5 miljoen in 2019 wordt toegevoegd aan de Algemene reserve. Dit is natuurlijk wel afhankelijk van de daadwerkelijke realisatie 2019. De post onvoorzien is jaarlijks vastgesteld op € 25.000. Dit leidt tot de volgende weerstandscapaciteitsratio:

Weerstandratio (bedragen x € 1.000) (balansstanden 1-1 jaar)	2019	2020	2021	2022	2023
1. Beschikbare weerstandscapaciteit	8.663	8.339	8.501	8.637	7.956
2. Benodigde weerstandscapaciteit	2.563	4.646	4.617	4.617	4.617
Weerstandratio (1 / 2)	3,38	1,79	1,84	1,87	1,72

Tabel weerstandratio

De minimale norm van deze ratio is in de nota reserves en voorzieningen 2019 vastgesteld op 1,4. Aan deze norm wordt voldaan.

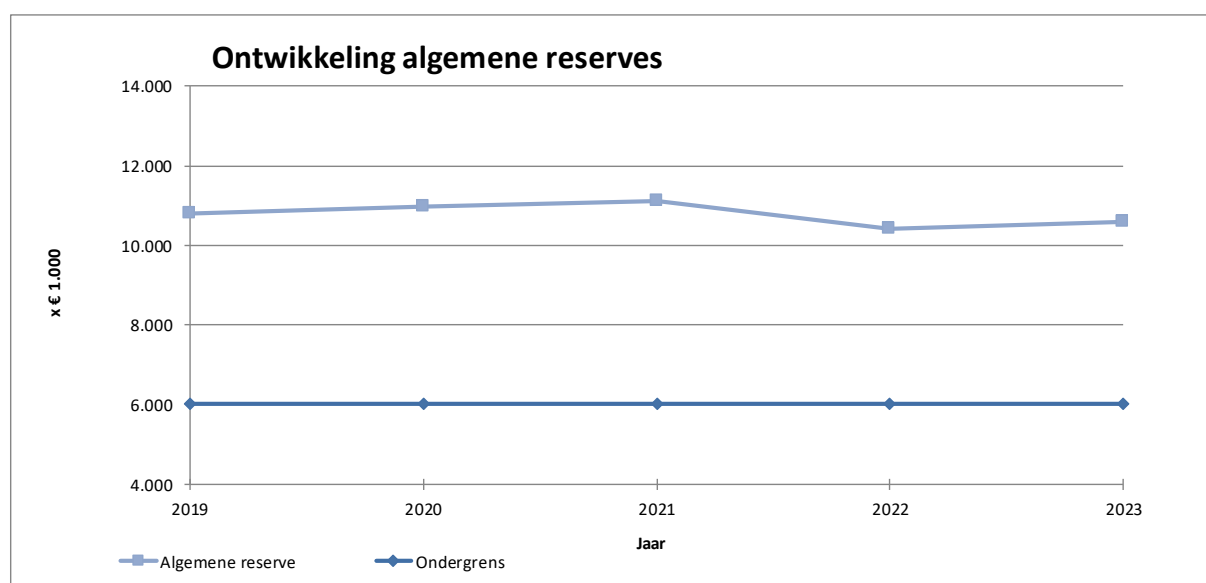
Ontwikkeling van algemene reserves

Een aparte positie wordt ingenomen door de Algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties. De andere algemene reserves maken allemaal onderdeel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit.

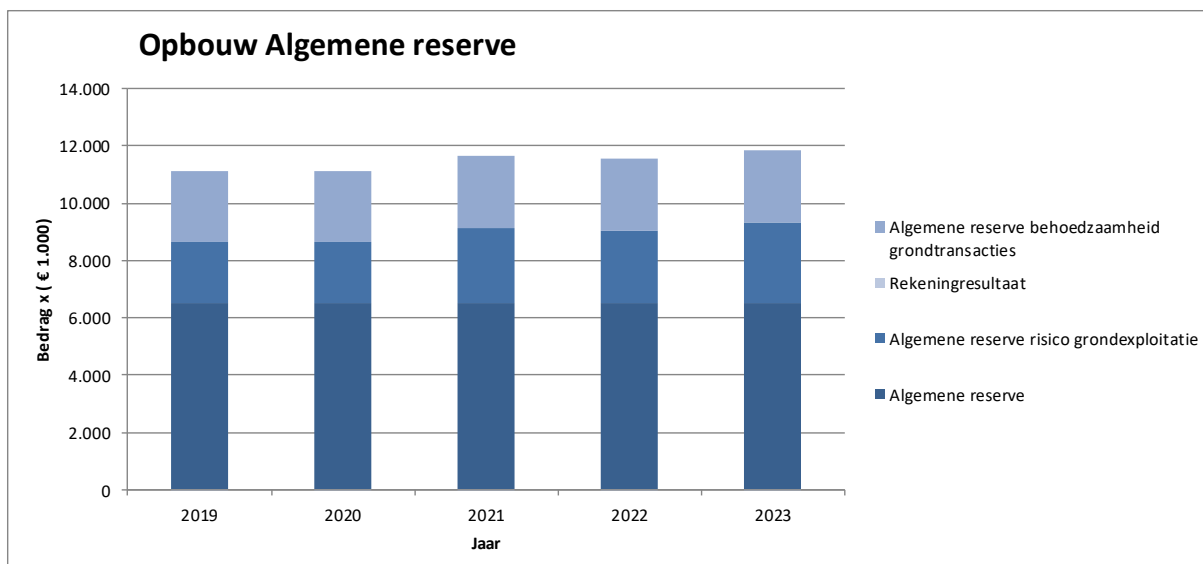
In de begroting 2020 is de structurele opbrengst uit grondtransacties verhoogd tot € 625.000. De eerste jaren voorzien we nog substantiële opbrengsten uit transacties. Voorzichtigheidshalve zullen we de grote opbrengsten vanaf 2024 gefaseerd afbouwen. De algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties is in het leven geroepen om schommelingen in de opbrengsten uit grondtransacties op te vangen. Daarom wordt deze niet betrokken bij de weerstandscapaciteit. De omvang van deze reserve is gemaximeerd op € 2,5 miljoen.

De overige algemene reserves zijn er voor het opvangen van risico's. De ondergrens hiervan is bepaald op € 6,0 miljoen.

In grafiekvorm geeft dit de meerjarige ontwikkeling algemene reserves in relatie tot de ondergrens voor het opvangen van risico's weer. Dit per ultimo van het jaar.

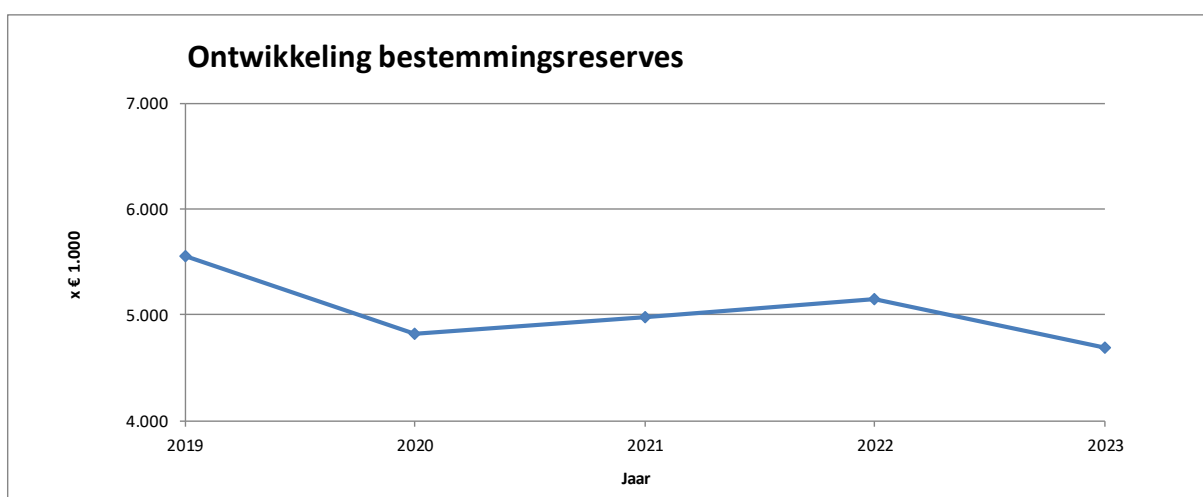
Grafiek verloop algemene reserves

Grafiek opbouw algemene reserves

Ontwikkeling van bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves bestaan uit dekkingsreserves en overige bestemmingsreserves.

Grafiek verloop bestemmingsreserves

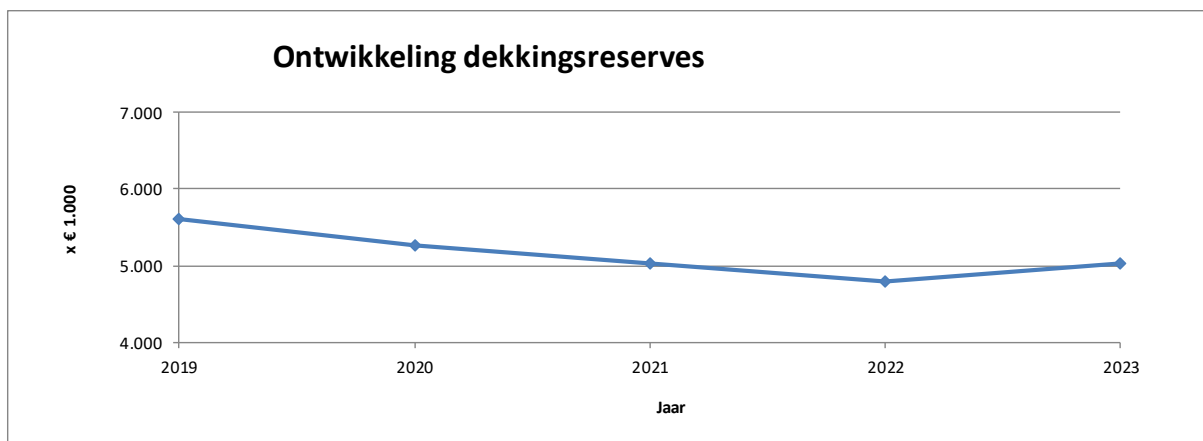
In de begroting 2019 is een bestemmingsreserve Duurzaamheid en Klimaat gevormd en gevoed met € 1,0 miljoen. Op basis van een jaarlijks door de raad vast te stellen programmaplan BEergeijkENERGY vindt onttrekking plaats.

De onttrekking uit de bestemmingsreserve ROL voor de verwerving en sloop van de opstallen ten behoeve van de nieuwe inrichting 't Hof Noord fase 4 is verschoven van 2019 naar 2020.

In elk van de jaren 2020-2022 wordt € 500.000 vanuit de reguliere exploitatie gestort in de bestemmingsreserve KC/Kattendans. Dit om een deel van de toekomstige investering te dekken.

De bestemmingsreserve ROL wordt komende jaren verder gevoed doordat gronden binnen grondexploitatie worden verkocht. Op basis van geactualiseerde calculaties van de grondexploitatie zijn de geraamde stortingen verwerkt.

In het kader van het plattelandsontwikkelingsprogramma vindt dekking van die projecten plaats middels onttrekking uit de bestemmingsreserve DOB – Gebiedsakkoord N69.

Grafiek verloop dekkingsreserves

De dekkingsreserves nemen jaarlijks af met een vast bedrag ter dekking van, een deel van, de kapitaal-lasten. De jaarlijkse vrijval vindt plaats totdat de dekkingsreserve nihil is geworden.

De bestemmingsreserve Fietsambitie wordt omgezet naar een dekkingsreserve Fietsambitie. Dit om de voorbereidende kosten voor de uitvoering van de fietsambitie te dekken. Ook de middelen die in de meerjarenraming worden onttrokken uit de bestemmingsreserve ROL ten behoeve van de uitvoering van de fietsambitie zullen op dat moment in de dekkingsreserve Fietsambitie worden ondergebracht.

Kengetallen

Kengetallen:	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Netto schuldquote	48%	63%	53%	62%	72%	71%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	47%	61%	52%	61%	71%	71%
Solvabiliteit	41%	36%	38%	36%	33%	32%
Structurele exploitatieruimte	1%	1%	2%	1%	1%	0%
Grondexploitatie	30%	29%	16%	1%	0%	2%
Belastingcapaciteit	105%	106%	97%	97%	97%	97%

Het Rijk, en dus ook onze toezichthouder, heeft aan deze financiële kengetallen geen normen verbonden. Dit wordt nadrukkelijk overgelaten aan raden en besturen. Wel wordt geadviseerd om de kengetallen te relateren aan bijvoorbeeld signaleringswaarden die voor stresstesten gelden. De toezichthouder hanteert bij haar beoordeling van de begroting de volgende signaleringswaarden:

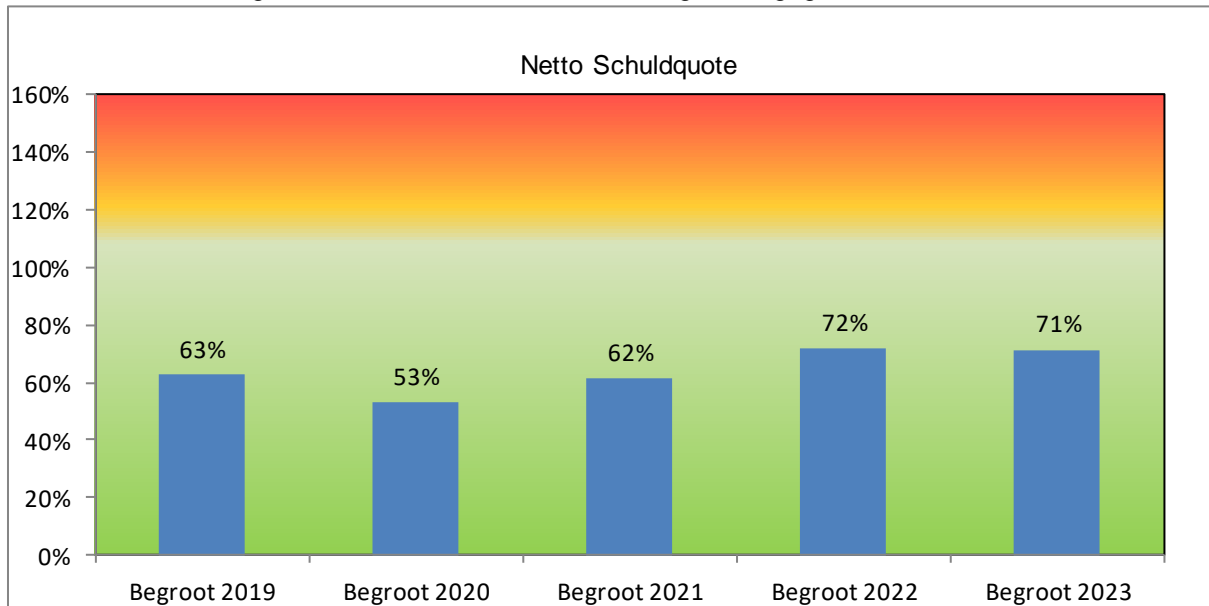
Kengetal	Categorie A Minste risico	Categorie Gemiddeld risico	Categorie Meeste risico
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	Begr > 0%	Begr = 0%	Begr < 0%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Tabel: signaleringswaarden financiële kengetallen

Onderlinge verhouding van de kengetallen (conclusie)

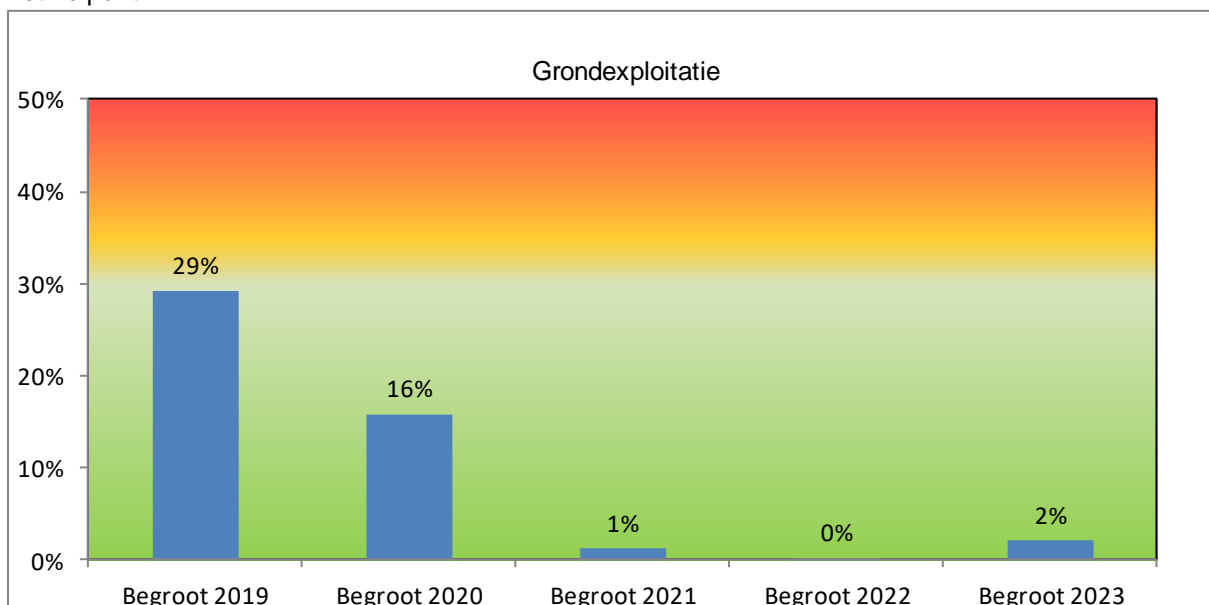
De financiële kengetallen geven samen een beeld van de financiële ontwikkelingen in de gemeente. Een los kengetal zegt echter weinig over de totale financiële positie. Of een hoge schuldquote voor een gemeente nadelig is, hangt bijvoorbeeld af van het eigen vermogen en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Vandaar dat er een toelichting wordt gegeven.

Ten opzichte van de begroting 2019 zien we een daling van de schuldquote. Deze afname wordt veroorzaakt doordat door de verwachte verkoop van gronden in de grondexploitatie onze kapitaalbehoefte wordt beperkt. Dit was eerder ook al voorzien en wordt nu bevestigd. Naar de toekomst neemt de schuldpositie weer toe. Enerzijds omdat de grondvoorraden van de grondexploitatie afnemen. Anderzijds omdat het investeringsvolume van de projecten aanzienlijk is.

De solvabiliteit verwachten we redelijk constant te houden. Wij blijven hier op begrotingsbasis ongeveer op het landelijk gemiddelde. Een percentage tussen de 20% en 50% wordt als goed beschouwd. Hier voldoen we aan.

We sturen continu op een structureel sluitende begroting. De exploitatieruimte schommelt daardoor rond het nulpunt.

De grondexploitatie is relatief groot van omvang maar neemt gestaag af. Dit wordt veroorzaakt door met name een tweetal plannen waarvoor negatieve resultaten worden verwacht. Die verwachte negatieve resultaten zijn afgedekt door de voorziening tekorten grondexploitaties. Door grondverkopen zal de ratio de komende jaren verder dalen. Op basis van de huidige prognoses verwachten we dat de grondexploitaties eind 2023 volledig zijn gerealiseerd.

De laatst bekende woonlasten zijn door het COELO berekend op € 740 voor een meerpersoonshuishouden in 2019. Hiertegenover hebben wij de berekende belastingdruk 2020 gezet. De conclusie daaruit is dat we nog onder het landelijk gemiddelde zitten.

Algemeen kan de conclusie getrokken worden dat de risico's van de gemeente goed onderkend en afgedekt zijn en er voldoende mogelijkheden zijn om tegenvallers in eerste aanleg op te vangen.